

Ca-NOSTRA

*** ANY QUINT NÚM 169 ***

SEMANARI POPULAR

*** INCA, 13 DE JANER DE 1912 ***

ALTRE VOLTA SETMANARI

Dos anys fa que diguerem a nostros suscriptors que per falta de material, y sobre tot de personal a s'imprenta, mos veyem precisats, a pesar nostro, a posar CA-NOSTRA, quinzenal. Ara ab la compra d'una minerva podem adelantar més les feynes particulars y mos queda temps per dedicarnos a la confecció del periòdic: tenguent en conta axó, y més qu'axó les repetides instances de bons amics, qu'estimen de cor nostra publicació, la tornarem fer sortir cada setmana.

Ab lo nou adressament de CA-NOSTRA entrem a formar part de la Redacció elements valiosos d'Inca y de Palma. Els treballs d'alguns ja son coneguts dels nostros lectors per haver honrat nos tres columnes ara derrerament bax el seudònims de IV. y Dr. X.

Altres amics desitjosos de veure setmanari CA-NOSTRA ens animaven assegurantnos augment de suscripció en nostra estimada ciutat. Noltros, francaument, no creym en sacrificis econòmics envers de nostra propaganda, es a dir, creym massa en los sacrificis que nosaltres feym per sostener la publicació. Potser que qualcú trobi que la potecció y ajuda deu esser per propagandes més grans, més importants, y que nostra acció es reduïda. Per tots n'hi podria haver. Per altra part estam tranquillos de nostra obra; no tenim forses per ferla més trascendental, hem fet lo qu'hem pogut. Es vè que som petits que nostra acció es reduïda; però no tant que varies vegades no hajem conmoguda l'opinió pública en favor de la bona causa y que veus tant autorisades com la del «Bolleti de la Llengua Catalana», no hajen dit que no saltres sostinem a Inca la bandera de nostra llengua y de la moralitat pública.

A n-aquest derrer temps hem vist que nostre periodiquet s'anava conceptuant més y més en l'ànima popular, y axò es

estat un'altra motiu per animarnos a fer-lo setmanal. Però no basta per nostra obra el bon concepte ni les alabances dels bons. La prensa catòlica generalment està ben escrita y ben conceptuada y du una vida requítica per falta de recursos materials. Els bons inqués que mos han manifestat estar a nostre costat no s'deuen contentar ab paraules, sols les obres los donarán patent d'amics de CA-NOSTRA, assentantse ells a ses llistes d'abonats o fentnos altres suscripcions que nos donin medis per sortir ayrosos de la doble tasca qu'hem empresa.

En quant a n-el programa no hi ha que dirne res; no hem mudat d'orientació. El mateix programa que prenguem al sortir a llum, el metex tenim. No hi trobam res a afegir ni res a decantar, perqu'està basat sobre dos conceptes: servir a Deu y a la Patria aont hem nascut.

NADAL VORA UNA MAR DEL

NORT

*Mar grisa, escuma blanca,
d'un dia sense vent.
L'ona qui vé tranquila
s'esflora vagament
y estén demunt l'arena
sa llengua transparent.
La platja tota molla
es un miray lluent:
cubert de núbols plàcits
s'hi mira'l firmament.
Destilen cel y aigues
una claror d'argent.
Nadal posa en els aires
un vel d'anyorament.
Parla la mar quieta
del marinier ausent,
de llars entre les brumes
d'un altre continent.
Una amorosa boira
abriga la rompent.
De l'indecisa costa
en la suau pendent,
el vert dels pasturatges
s'entela dolçament.*

*Sobre'l coster s'esfumen
uns pins de naixament.*

Miquel Ferrà.

Mutualidad Escolar

DEFINICIÓN.—Adoptando la que da *L'Action Populaire*, diremos que la Mutualidad Escolar es una sociedad establecida entre niños y jóvenes de 3 á 21 años, con el fin de procurarles una pequeña indemnización en casos de enfermedad y constituirles los primeros elementos de una pensión de retiro, por medio de una libreta individual en el Instituto Nacional de Provisión.

La Mutualidad Escolar, en su forma originaria y más sencilla, se reduce á que los niños de una escuela, ó mejor dicho, sus padres, se comprometan á pagar una cuota semanal de diez céntimos: cinco para formar los primeros elementos de una libreta individual de retiro, y los otros cinco para un fondo común, de donde se han de pagar á los socios enfermos las pensiones diarias.

Esta es la base fundamental de toda Mutualidad Escolar; sin embargo, según las circunstancias locales, la Mutualidad se presenta bajo muy diversas formas, como veremos al tratar del fin, número de socios, cuotas, etc.

FINES DE LA MUTUALIDAD ESCOLAR.—Pueden ser varios:

- 1.º Dar al socio una pensión diaria en caso de enfermedad;
- 2.º Procurarle una renta vitalicia para la vejez (seguro);
- 3.º Constituirle una libreta de ahorro ó de dote;
- 4.º Ofrecerle para más adelante el apoyo moral de los socios condiscípulos y facilitarle la admisión en las Mutualidades de Adultos, y
- 5.º Sufragarle los gastos de entierro y funerales si fallece.

Toda Mutualidad Escolar persigue los dos primeros fines. Los restantes, unas más, otras menos, según lo pidan las circunstancias de lugar, clase de socios, etc.

SOCIOS HONORARIOS Y NUMERARIOS.—La Mutualidad Escolar consta de socios honorarios y numerarios.

En general, son socios honorarios todos aquello que prestan algún importante servicio á la Mutualidad, sin participar de sus beneficios.

En particular, son socios honorarios:

- 1) Los que de una vez dan una cantidad

que se determina en los Estatutos, por ejemplo, 100 pesetas.

2) Los que se subscriben por una cuota anual, v. g., de 5 pesetas.

3) Los que satisfacen la cuota semanal de 10 céntimos á un niño pobre por algún tiempo, v. g., por 5 ó 10 años.

Par ser socio honorario no se requiere ninguna condición fija de edad, sexo, estudios, etc.

Son socios numerarios:

Los que tienen derecho á todas las ventas de la Mutualidad, estando al corriente de sus cuotas.

Pueden pertenecer á la Sociedad los de uno y otro sexo, pero deben haber cumplido tres años y no pasar de veintiuno.

Por excepción, donde no haya Mutualidad de Adultos, podrán ser admitidos los de cualquiera edad, como si fuese una Sociedad de Socorros Mutuos familiar, con distintas cuotas y pensiones. Así lo aconseja Max Turmann, y así trata de hacerlo ahora en Francia M. Petit.

NÚMERO DE SOCIOS.—Preguntará el lector: ¿Cuántos socios se necesitan para formar una Mutualidad Escolar?

Según Max Turmann bastan cinco para empezar, si hay fundadas esperanzas de aumento.

Afirma el mismo autor que pueden subsistir, y de hecho subsiste en Francia, Mutualidades con solos cuarenta socios. Todos, sin embargo, convienen en que para que una Mutualidad tenga vida robusta ha de tener de 150 á 200 asociados. También convienen todos en esta regla general: Cuanto mayor sea el número de socios, mejor para una Mutualidad, con tal que el número no impida la vigilancia. Sabido es que en sociedades muy numerosas fácilmente se cometan abusos, fingiéndose algunos enfermos para cobrar la pensión diaria.

Hay quien dice que es difícil administrar una Mutualidad si el número de socios excede de 500; pero esto, como se ve, depende en gran parte de la buena ó mala organización y de la mayor ó menor habilidad de los administradores.

Si en algún caso particular la Mutualidad no tuviese por uno de sus fines socorrer con una pensión diaria al socio enfermo, entonces bastaría cualquier número.

Sec.

S'oculta la blavor. La nuvolada captiva els raigs de llum. L'aire no s'mou. La terra s'estremeix assedegada anhela la frescor, i el temps no plou.

L'arada gemegant solca la terra d'un cap a l'altre cap. S'obrin en vā els solcs ont la llevor si hei cau no aferra qu'el grā no troba humit per aarelā.

Pasturen inquietes les ovelles cercant entre la pols un brot verdós, Als horitzons llunyans franjes vermelles engolen les mirades dels pastōs.

La saba baixa lenta. Esgrogueides les fulles, una a una van caiguent. Les roses tardorals pel sol marcides escampen son fullam que s'en dū el vent.

En fatidic esbort passen y passen pel blau les nuvolades, o a ponent en aurioles refulgents enlassen el blau del mar y el blau del firmament.

Dels polls qu'aixequen branques gegantines vers l'infinit pels nuvols endolat les fulles tremoloses y argentines alsen a cor un rēs desconsolat.

Y llānguida's desperta cada aubada semblant un parraleig d'infant qui's mor En vā s'aixeca al cel la nuvolada..... En vā.... No cau la pluja desitjada qui pot dels ulls del pobre aixugá el plor.

Joan CAPÓ.

Tayadures d'or

Un diario clerófobo, *España Nueva* inventó una calumnia atroz contra un virtuoso fraile. Otro diario más clerófobo si cabe, *El Liberal*, de Madrid, vió la calumnia, la convirtió en telegrama suyo particular y, en letras tamañas, publicóla en primera página. Tardiamente y en lugar secundario rectificaron á regañadientes ambos tragacuras.

El fraile se vengó castigando y perdonando los. La familia de la niña tan villanamente calumniada acudió á los Tribunales, no persiguiendo criminalmente al autor, pues ya supuso que era de la categoría de los *impunes*, sino por la vía civil, pidiendo indemnización de daños y perjuicios.

El Juez condenó al director de *El Liberal* á pagar 150.000 pesetas por dicho concepto, con más las costas, y á insertar la sentencia en sus columnas y en otros dos diarios de mayor circulación.

La Audiencia de Madrid ha confirmado últimamente el fallo contra *El Liberal*.

Es de esperar que el Supremo, que conocerá en apelación de dicha sentencia, la apruebe en todas sus partes.

— El Juez de instrucción del distrito de la Universidad, de Madrid, ha condenado al director de un periódico pornográfico, á pagar una multa de 2,600 pesetas.

Con pocas sentencias como esa, se pondría cabal remedio á la propaganda pornográfica.

Séptima peregrinación á Tierra Santa y Roma

(expedición económica y breve que con la bendición y recomendación efusivas de Su Santidad Pío X organiza la Junta Permanente por *El nombrada* y cuyo Presidente de honor es el Excmo. e Ilmo. Sr. Obispo de Vitoria.

Embarque en Barcelona: hacia el día 25 de Abril de 1912.

Regreso á Barcelona: hacia el día 28 de

Mayo 1912.

Precio aproximado de los billetes, incluyendo absolutamente todos los gastos: 1.ª clase, 1.500 pesetas, segunda clase, 1.000 pesetas, 3.ª clase, 500 pesetas.

Itinerario: Caifa, Monte Carmelo, Nazaret, Magdalah, Capharnaum, Bethsaida, de Galilea, etc., Jafa, Jerusalén, Belén, tanques de Salomón, Hortus Conclusus, Juan de la Montaña, Betania, Jericó, Jordán, Mar Muerto, etc., Civita-Veccchia, Roma, etc.

Para más informes dirigirse al Sr. Presidente de la Junta Organizadora, D. José María de Urquijo Bilbao.

Festa Mariana a Sa Pobla

La Congregació mariana de joves, el dia la festividat dels Reys, celebrá festa patronal a la Inmaculada Concepció ab comunión general, ofici major, processó y velada literaria musical: un dia ple de tot d'entusiasme religiós.

A la comunión general assistiren 400 joves. A la missa major se cantá la partitura d'en Ravanello dirigida per D. Joan Siquet, predicá Mossen Vicens Frau, catradaticots Seminari. A la processó a més dels congregants de Sa Pobla e-hi assistiren comissaris de les congregacions de Pollensa, Manacor, Campanet y Búger.

A la velada literaria dirigiren la poesia Mossen Joan Aguiló, D. Jeroni Pons, Antoni de Soller, D. Josep Font, Missé de Palma, Miquel Crespi, President de la Congregació. El Sr. Rector y el Sr. Batle D. Rafael Tomàs. Tots estaren oportuns, eloquents y entusiastes.

Una partida de jovenets recitaren poesia y contarelles que feren riure per llarg.

La concurrencia numerosísima y afanosa Anhorabona als joves poblés de la Casa-Congregació.

Cronicó d'Inca

Janer de 1912.

Dia 1.—Comença el Cronicó de l'any en nom de Jesús a qui tenim consagrat la ploma. Si no ha de servir per donarla que se rompiara metex, que a nosaltres tant nos es servirlo escripturant com cavant ab tal de estimarlo molt, a Ell qu'es Sant Bonitat y font de tot bé. Vulla la seu Missa recordia infinita, durant l'any que comencem, tenguem que resenyar moltes coses Carregades de la Ciutat d'Inca, y cap de dolentes men.

— A la missa major de la Parroquia presenta l'Ajuntament presidida pel nou Batle, Real Orde, D. Antoni Ramis, (L'Amo'toni, ses Veles), a ne qui saludam desde aquelles columnes y donam l'anhorabona pel distingut carrec que li ha confiat el Rey, tot desitjant acert en la direcció de les coses d'Inca.

— A l'ofertori de la missa el Vicari Mossé

Andreu Jaume dona conta del moviment de la població durant l'any 1911. La nota que dit Sr. nos ha facilitada es com segueix:	
NAXAMENTS	
Nins 112—Nines 104—total:	216
MORTS GROSSOS	
Homes 43—dones 47—total:	90
INFANTS MORTS	
Nins 19—nines 19—total:	38
Total de tots els morts.	128
RESUMEN	
Nins nats.	112
Morts entre homes y nines.	62
Resulten de ganancia.	50
Población	
Nines nades.	104
Mortes entre dones y nines.	65
Ganancia de dones.	38
Ganancia total entre homes y dones.	88
Matrimonios s'en han celebrat.	65
—Hem visitat alguns centres oficials ab el 400 jo i de recullir dates per donar a nostros lectors una estadística detallada del moviment Sí que la població en tots sentits. No hem aglapiat radatament els que voliem, però anam a donarne als coneguts que demostren la vitalitat de la Ciutat comis d'Inca.	
La Administrador de correus D. Andreu Martí Mir nos ha facilitat els següents:	
Paquets postals qu'han sortit d'Inca durant l'any 1911.	
Palma Nacionals 7983—Internacionals. . . . 138	
Total , . . . 8121	
Vet-aquí un'altra nota ben consoladora que demostra la piedad cristiana dels honrats moradors de Inca:	
Hosties que s'han consumides a la Iglesia Parroquial durant 1911. . . . 90.900	
Vé per cada dia a més de 246	
Hosties sudministrades a Sant Francesc. . . . 30.200	
Vé per cada dia a més de 82	
Total consumides diàriament. . . . 328	
Si se té en conta les persones que combrigen a San Domingo, a San Bartomeu (Monjes franciscans) y a la capella de la Sagrada Família de les monxes Terciaries poden posar ben bé 400 hosties diaries que a Inca servexen d'aliment a les ànimes.	
—Els arbitris de la vila que se subastaren els derrers dies de l'any finit y que comencen a reigir avuy son els següents:	
Plaça d'abastos o de ses verdures. 6.000	
com el matader públic. . . . 11.333	
Carros y cans. . . . 2.512	
Mercat da Bestiá. . . . 1.650	
Plaça d'aviram. . . . 620	
Corteres de grans. . . . 1.900	
Cortera de llegums. . . . 400	
Corral públic. . . . 33	
Pescataria. . . . 550	
Carnaceria. . . . 905	
Carnalje. . . . 103	
El pes del bessó va a càrrec del Ajuntament.	

Dia 5.—A n-el teatre del Circol d'Obrers Catòlics, alguns joves de la Congregació Mariana donen una funció dramàtica representant "Els Estudiants del dia," "El fotògrafo en apuros," y "De Gorras." Per esser la segona vegada que surten a rotlo ho fan molt bé, y com per mostra basta un botó, aquest botó mos diu que n'hi ha alguns d'aficionats que prometen molt en l'art de declamar.

Dia 11.—A missa primera quant el celebrant, Mossen Joan Colí, anava a donar la bendició al poble s'han presentat a rebrella a n-el presbiteri un fadrí y una fadrina intentant celebrar un casament de sorpresa. Després de la missa han entrat a la sacristia ab testimonis demandant a n-el sacerdot un certificat del casament. Dit sacerdot los ha dit qu'ell no era el Pàrraco per donar tals certificacions. Mes tard son anats a n-el Sr. Rector qui en lloc de donarlos la certificació demandada lo ha fet saber que no eran casats.

Per orientar el poble sobre'l particular creym convenient donar una explicacioneta. Altra temps els casaments de sorpresa eren il·licits; però una vegada fets se donaven per vàlits per considerarse que lo essencial del casament es un contracta axecat a Sagrament que se fa devant la presencia del Cura Pàrroco. Ara veent qu'els casaments de sorpresa se repatien ab freqüència y qu'era un abús y un burlar ses lleys eclesiàstiques y civils que disponen seguir uns tràmits abans de verificar-se, el Papa Pio X, decretá dia 2 d'Agost de 1907 que tals casaments no tenien validesa. El Govern Espanyol pel Janer de 1908 aprova les disposicions pontificies y se posaren en vigor dia 16 d'Abril del mateix any. Per lo metex els qui se casen així e-hu sotant com sa moxa.

Ademés: encara que no haguessen sortits els esmentats decrets sobre l'invalidesa del casament de sorpresa, els dos mal aconseyats d'avuy demà no serien casats per altres dos motius:

1er. L'acte de casament s'ha de fer pressionament a presencia del Cura Pàrroco respectiu; y quant un altra sacerdot beneix l'unió matrimonial e-hu fà perqu'es delegat del Rector: y Mossen Joan Colí a n-aquesta ocasió no tenia tal delegació ni molt menos. La sorpresa caigué demunt banyat.

2on. Perque'l casaments fets en deguda forma sien vàlits deuen fer una declaració els dos contrayents, clara y precisa, de que se volen y s'entreguen mutuament per esposos. Parex qu'els dos joves, objec'e de tants de comentaris ara a dins Inca, no sabren bé la llissó, les paraules les sortieren aufagades y embuyades, y no foren oides pel sacerdot.

Idò no son casats. No e-hu serien quant no hi hagués disposicions pontificies y civils, y manco e-hu son ara que les lleys estan ben determinades.

—Des que soim dins l'any nou els carnisers han augmentat el preu de la carn 10 céntims per tessa a causa del impost que s'ha posat a n-aquest article. Se pagava a 70 céntims y ara a 80.

El Cronista.

Notícies

Volem fer present a les personnes que tenen el gust d'honorar nostres columnes ab los seus treballs, que perque la marxa de la confecció del número mos vaja bé, hem de tenir els articles y poesies els dimarts de la setmana; les notícies basten el dijous; que de lo contrari s'esposen a que no entrin a n-el número en prensa.

Hem recullit de veus públiques que un personal efectuat de tenir col·legis de dones, ara en vol posar un a n-el carré del Torrent, que estiga segons els reglaments de les prostitutes, a una casa que se presta per fer les separacions qu'es vulga.

Mes tard mos han dit que l'amo de la casa que se llogava, no va de tals hostes dins casa seua.

Molt ben fet!

Alerta llogaters de cases; no vo'guen contribuir directa ni indirectament en la desmoralització del poble.

Demà vespre, dia 14, comensen a Sant Domingo uns exercicis espirituals per les filles de Maria que donarà el Rmt. P. Jaume Roselló dels SS. CC.

D. Ignaci Figuerola, de Palma, mos diu que'l sorteig verificat dia 1 de Janer dels dies laborables del mes de novembre corresponen el dia 17.

N'Antoni Truyol, nos ha dut unes quartilles quant el present nombre estava a s'enfornador, divenres; y li hem contestat que no podrien unir aquesta setmana perque era tard; esperas la qui vé. S'en ha tornat les quartilles,

La Canción del Labrador

Cavemos, hermanos,
Cavemos sin tregua;
Cavar es humano,
Quien cava no pecu.
Cavemos, arriba;
Cavemos, abajo;
El cielo nos mira.
¡Bendito trabajo!

Hundete, azada en la tierra:
Cada vez más brillarás;
Hundete y abre los surcos,
Mensajera de la paz.
Cada surco es nueva vía
Por do viene el fruto en flor;
Cada surco es nueva gracia
Que hermosea la nación.

Del Almanaque de «El Social»

Aquest setmenari se publica ab censura eclesiástica.

